

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ СТУДЕНТАМИ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ПЕДІАТРІЇ

Каменщик А.В.

Мета: Узагальнення досвіду поетапної наукової підготовки обдарованих студентів. *Матеріали та методи:* В групах обдарованих студентів розглядаються проблемні питання педіатрії, проводиться опанування методиками проведення наукових досліджень.

Результати та обговорення: Впроваджено систему поетапної наукової підготовки, що сприяло створенню у студентів довгострокових мотивацій та збільшенню конкурентоспроможності у сучасному науковому середовищі.

Висновки: Впроваджена система наукової підготовки дозволяє розкривати творчі можливості, створювати кадровий потенціал та є основою формування наукової школи на кафедрі. Цей досвід слід вважати позитивним, який може бути поширеним в подальшому на етапі післядипломної освіти.

Ключові слова: госпітальна педіатрія; наукова підготовка; обдаровані студенти; узагальнення досвіду.

Вступ. Обдаровані студенти завжди вважалися найціннішими та найяскравішими представниками студентської молоді. Це також відповідає й ключовим напрямкам державної освітньої політики, викладених у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 -2021 роки [5], де йдеться про розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті та підвищення якості освіти на інноваційній основі. Очевидно, що наукову діяльність у сучасному вищому навчальному закладі неможливо уявити без участі найбільш мотивованих та креативних студентів [1, 3, 9]. До того ж, у літературі існує думка про те, що виявлення обдарованих та зацікавлених у знаннях студентів потребує більшої організаційної роботи та особливих програм їх навчання [6, 8].

Також зрозуміло, що в сучасних умовах існує чимало викликів та труднощів у організації наукової діяльності студентів, що відзначено багатьма авторами [2,4,7], і це особливо помітно на клінічних кафедрах медичних університетів, де поряд з наявним

педагогічним навантаженням співробітниками виконується також практична консультативна та лікувальна робота, і це, безумовно, певним чином впливає на спроможність приділяти додаткову увагу талановитим студентам, які потребують використання особливих методів оцінювання їх діяльності [10]. З іншого боку, останніми роками склалася практика залучення студентів до наукової діяльності за ініціативою викладачів, які виконують власні дисертаційні роботи, що дещо знижує мотиваційну складову наукової діяльності студентів та звужує можливості самостійності постановки наукових задач, прийняття відповідних рішень, та відповідальності за отримані наукові результати.

Мета. Виходячи з вищенаведеного метою даної статті є узагальнення досвіду організації роботи з обдарованими студентами на кафедрі госпітальної педіатрії Запорізького державного медичного університету за умов створення єдиної концепції роботи викладачів із зазначеним студентським контингентом.

Матеріали та методи. Протягом останніх декількох років у Запорізькому державному медичному університеті була створена єдина система підготовки для талановитих студентів. На старших курсах при проходженні клінічних дисциплін були сформовані групи відповідного контингенту. Формування груп відбувалося за принципом відмінної успішності студентів, бажання займатися науковою роботою та присвятити себе цій роботі у майбутньому. Зазначений підхід дозволив сформувати на кожному потоці групу з 9-10 студентів та проводити практичні заняття з найбільш досвідченими викладачами у цих фокус-групах з урахуванням індивідуальних творчих здібностей. Це, у свою чергу дозволяє, вже під час проведення практичних занять проводити поглиблене вивчення дисципліни, коли за певними темами занять розглядаються також проблемні та невирішені питання педіатрії та визначаються перспективи подальших досліджень. При цьому студенти визначають для себе відповідні наукові пріоритети та виявляється їх мотиваційний та творчий потенціал. До того ж, для обдарованих студентів виділяється один день на тиждень, коли вони за власним бажанням вибирають для подальшої роботи кафедру клінічного профілю та займаються під наглядом закріплених викладачів відповідно до узгоджених науково – практичних напрямків.

Результати і обговорення. На кафедрі госпітальної педіатрії Запорізького медичного університету проходять навчання обдаровані студенти 5 та 6 курсів медичного факультету. На 5 курсі під час проведення практичних занять на циклах «Неонатологія» та «Хвороби крові та ендокринної системи у дітей» з обдарованими студентами розглядаються також питання диференційної діагностики, вони проводять аналіз останніх публікацій по проблемі на основі яких роблять реферативні повідомлення. Ця інформація також відображається при написанні студентської історії хвороби. Коли обдаровані студенти вперше приходять на фіксований науковий день, з ними прово-

диться співбесіда з метою визначення їх наукових інтересів, узгоджуються теми наукових робіт, плани та методика їх виконання. При цьому наголошується на практичній значущості та перспективності обраних тем щодо подальшої наукової діяльності. Надається певна практична інформація з питань медичної статистики, етики та доказової медицини.

Після цього, на першому етапі своєї роботи обдаровані студенти розподіляються по профільним відділенням дитячої лікарні де під наглядом лікарів та викладачів оглядають хворих, допомагають у веденні медичної документації та отримують уявлення про структуру відділення, характер та важкість певних нозологій, сучасні методи діагностики та лікування, невідкладну допомогу. Це дозволяє обдарованим студентам, перш за все, усвідомити актуальність та практичне значення прикладних наукових завдань та набути необхідних практичних навичок у самостійній роботі з пацієнтами різних вікових груп. При цьому на 5 курсі обдаровані студенти отримують можливість аналізувати у своїх дослідженнях такі параметри, як частоту ускладнень, перебіг захворювань в залежності від проведення терапії, проводити анкетування та аналізувати вплив генетичних факторів та факторів навколишнього середовища на формування захворюваності у дитячому віці. Основна увага на цьому етапі наукової підготовки обдарованих студентів приділяється методології наукового пошуку в педіатрії, вмінню узагальнювати дані літератури, основам медичної статистики, веденню баз даних.

Слід також зазначити, що дана організація роботи з обдарованими студентами 5 та 6 курсу на кафедрі госпітальної педіатрії не виключає і традиційних форм залучення інших студентів до наукової роботи. Студентське наукове товариство університету та робота студентського наукового гуртка на кафедрі також дозволяє поширювати науковий світогляд студентів. З урахуванням наявності системи роботи з обдарованими студентами це також дозволяє залучати

інших студентів та обдаровану молодь з молодших курсів, яка цікавиться педіатрією. При проведенні студентського наукового гуртка на кафедрі госпітальної педіатрії викладачами розглядаються окремі питання з різних аспектів діагностики, лікування та профілактики дитячих захворювань, проводиться огляд відповідних хворих і оскільки тематика занять при проведенні гуртка анонсується заздалегідь, студенти мають можливість обирати найбільш цікаві для себе аспекти дисципліни. Важливим є також і те, що викладачі, які поводять заняття студентського наукового гуртка на кафедрі є спеціалістами із зазначених питань, та проводять наукові дослідження по даних напрямках. Отже, вже на ранніх етапах підготовки студентів у медичному університеті стає можливим формування у студентів мотивації до проведення клінічних наукових досліджень та набуття важливих практичних навичок дослідницької діяльності.

Обдаровані студенти 6 курсу, що навчаються на кафедрі госпітальної педіатрії вже мають досвід відповідної дослідницької роботи на 5 курсі. При проведенні практичних занять у цих студентів додатково приділяється увага не тільки питанням диференційної діагностики захворювань різних органів і систем у дитячому віці, що власне передбачено програмою, а й також ранньої діагностики, визначенню доклінічних патологічних маркерів, проводиться розбір найбільш складних хворих у відділеннях обласної дитячої лікарні. Студенти є присутніми на консилиумах та лікарських контрольних комісіях при розборі дитячої смертності у стаціонарі. Цим обдарованим студентам під контролем досвідчених викладачів доручається проведення більш складних досліджень. Вони опановують такі функціональні методики як холтеровське моніторування ЕКГ, аналіз варіабельності серцевого ритму, добовий моніторинг артеріального тиску, визначення толерантності до фізичних навантажень, велоергметрію.

Оцінювання результативності роботи талановитих студентів 5 та 6 курсу медичного

факультету відбувається в два етапи – поточне, коли вони звітують на проміжних етапах виконання дослідницьких робіт та підсумкове при проведенні щорічних всеукраїнських конференцій молодих вчених та студентів з міжнародною участю. При поточному оцінюванні дослідницької роботи визначається необхідний об'єм дослідження, його актуальність та новизна, вирішується які роботи у поточному році будуть подаватися до участі у конференції та до публікацій у фахових виданнях. При підсумковому оцінюванні проводиться оцінка практичної значущості робіт та можливість імплементації отриманих результатів у практику охорони здоров'я. Зазначений підхід сприяє зацікавленості обдарованих студентів у продовженні обраних наукових досліджень та створенню в них довгострокових сталих мотивацій, усвідомленню власних можливостей щодо впливу на стан здоров'я дітей, та, що не менш важливе, значно збільшує конкурентоспроможність талановитої студентської молоді у сучасному науковому середовищі.

Слід також зазначити, що разом з тим існують і певні труднощі в організації роботи з обдарованими студентами на кафедрі. Це стосується, перш за все, так званого тайм-менеджменту, коли робота студентів із хворими потребує узгодженості з роботою персоналу відділень, архіву лікарні, складання графіку роботи обдарованих студентів у відділеннях з урахуванням розкладу практичних занять та лекцій. І хоча з даним контингентом студентів займаються найбільш досвідчені викладачі, що мають певний педагогічний і науковий досвід, але на першому етапі наукової підготовки буває досить складно визначитися з тематикою студентських досліджень релевантних за рівнем складності, оскільки рівень самих студентів, їх спроможність до постановки та виконання саме дослідницьких завдань, незважаючи на відмінну успішність, не є однаковим.

У зв'язку з цим, у подальшому планується створення системи попереднього анкетування та спеціального тестування таланови-

тих студентів з метою визначення базового доклінічного рівня дослідницької підготовки, а саме володіння математичним та начальним статистичним апаратом, основними правилами написання наукових статей, складання презентацій та володіння комунікативними навичками.

Висновки. Таким чином, зазначена система відбору та поступової наукової підготовки обдарованих студентів 5 і 6 курсу медичного факультету на кафедрі госпітальної педіатрії сприяє розкриттю творчих можливостей талановитої молоді, дозволяє створювати якісний кадровий потенціал для подальшої наукової роботи, та є основою формування наукової школи на кафедрі. З урахуванням досвіду перших двох років впровадження даної системи підготовки, його слід визнати позитивним, а при подальшому удосконаленні він може бути поширений і на післядипломному рівні освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова О.Є. Особливості навчання обдарованих студентів у ВНЗ (аналіз досвіду педагогічних університетів України) / О.Є. Антонова; *Нові технології навчання: Зб. наук. праць. Шляхи розвитку духовності та професіоналізму в умовах глобалізації. Спец. Випуск № 55. Частина 1.* - Київ – Вінниця: Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, Вінницький соціально-економічний ін-т Університету "Україна", 2008. – с. 193-199.

2. Галиця В.В. Особливості роботи викладачів вищих навчальних закладів з обдарованими студентами: досвід і перспективи / В.В.Галиця, А.В. Самко., Н.М. Толмосова, П.А Варванський, О.П Білий; *Запорозький медичний журнал*, 2011, том 13, №2.- с 64-65.

3. Гладиліна І.П. Педагогіческая технология развития творческой одаренности молодежи в высшей школе / И.П. Гладиліна; *Педагогическое образование и наука*, 2009, №5, – с. 43-47.

4. Коваленко В.О. Позааудиторна навчально-виховна робота з обдарованою молоддю в інституті медсестринства / В.О Коваленко; *Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії: зб. матеріалів конференції.* –Житомир, Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – с. 172-174.

5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. [Електронний ресурс].

Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf, с.4.

6. Новикова К. Позааудиторна робота з обдарованими студентами вищих навчальних закладах США. / Катерина Новикова; *Порівняльно-педагогічні студії*, №4, 18, 2013- с. 45-50.

7. Опанасик А. Сучасні форми роботи з обдарованими студентами / А. Опанасик, Т. Вербило; *Нова педагогічна думка*, 2014, №1- с.33-35.

8. Прядко Ю.Г. Об опыте работы с одаренными студентами / Ю.Г Прядко, С.В. Слепова; *Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований*, 2013, № 10 – С. 289-291.

9. Manavi Sahar. What Motivates Talented Medical Students to Study Simultaneously at Master of Public Health (MPH)? / Sahar Manavi, Nedjat Saharnaz. Parvin Pasalar, Reza Majdzadeh; *Iran J Public Health*. 2013; 42(4): 402–409.

10. Farahangiz S. Assessment of students' perspectives about master of public health program in medical school of Shiraz University. / Farahangiz S., A Salehi , R. Rezaee, MH Imanieh; *J Adv Med Educ Prof*. 2016 Jan; 4(1):39-43.

ORGANIZATOR OF WORK WITH TALENTED STUDENTS AT THE DEPARTMENT OF HOSPITAL PEDIATRICS

Kamenshchuk A.V.

In the article the experience of work with talented students in Zaporizhzhya State Medical University, hospital pediatrics department was generalized. Talented students have always been considered as most valuable and brightest representatives of young people. Obviously, the research activities in university education today is unthinkable without the most motivated and creative students. In the literature is believed that the work with gifted students requires more

ОРГАНИЗАЦИЯ РАБОТЫ С ОДАРЕННЫМИ СТУДЕНТАМИ НА КАФЕДРЕ ГОСПИТАЛЬНОЙ ПЕДИАТРИИ

Каменщик А.В.

Цель: Обобщение опыта поэтапной научной подготовки одаренных студентов на кафедре госпитальной педиатрии

Материалы и методы: В группах одаренных студентов рассматриваются проблемные вопросы педиатрии, проводится овладение методиками проведения научных исследований.

Результаты и обсуждение: Внедрена система поэтапной научной подготовки, что спо-

organizational work and special training programs. The author of this article is responsible for development of talented students researching activities at the department of hospital pediatrics.

Objective: Summarizing the experience of working with gifted students at the department of hospital pediatrics of Zaporizhzhya State Medical University in the conditions of integrated teaching educational concept is concerning to this contingent.

Materials and methods: In the university there was created a system of stage-by-stage scientific preparation for selected talented students with additional consideration of most problematic questions of pediatrics in practical classes and mastering the researching methods at specially allotted time. Thus, students identify an appropriate research priorities and revealed their motivation and creativity.

Results and discussion: This approach helps talented students to keep an interest in continuing the selected research and in creation of their long-term sustainable motivation, influence on children health, and, finally, significantly increases their competitiveness in the modern scientific community.

Conclusion: The system of gradual scientific selection and training of talented students at the department of hospital pediatrics helps to reveal the creativity as well as high-quality human resources for further scientific work and is the basis for development of scientific school at the department. Based on the experience of this training system implementation it should recognize as a positive and can be extended to postgraduate level of education.

Key words: hospital pediatrics; scientific training; summarizing the experience; talented students.

способствовало созданию у студентов стойких мотиваций к научной деятельности и увеличению конкурентоспособности исследователей в современной научной среде.

Выводы: Система поэтапной научной подготовки раскрывает творческие способности, создает кадровый потенциал и является основой формирования научной школы на кафедре. Данный опыт следует считать положительным и он может быть в последующем расширен и на систему последипломного образования.

Ключевые слова: госпитальная педиатрия; научная подготовка; обобщение опыта; одаренные студенты.